

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра дошкільної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

Брежнева О.Г.

2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП.Н.04 Основи дефектології та логопедії

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма Дошкільна освіта
(назва)

спеціальність 012 Дошкільна освіта
(код та найменування)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

факультет філології та масових комунікацій
(назва факультету)

2019 – 2020 рік

Робоча програма

Основи дефектології та логопедії

для студентів ОПП Дошкільна освіта

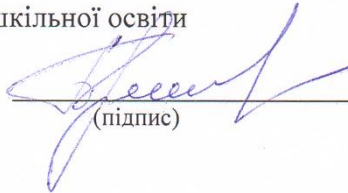
Спеціальністю (напрямом підготовки) **012 Дошкільна освіта**

Укладач: Бухало О.Л., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні **кафедри дошкільної освіти**

Протокол від “27” серпня 2019 року, № 1

Завідувач кафедри дошкільної освіти

(підпис)

(Брежнєва О.Г.)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів – 2	ОПП: Дошкільна освіта ПП.Н.04 Спеціальність: <u>012 Дошкільна освіта</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <u>науковий проект</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		7	7
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 2	Перший рівень вищої освіти: <u>бакалавр</u>	20 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	10 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		88 год.	125 год.
		Індивідуальні завдання: 18/5 год.	
		Вид контролю:	
Екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 40:60

для заочної форми навчання – 25:75

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: ознайомити студентів з дефектологією як наукою, що вивчає особливості розвитку навчання і виховання дітей з вадами психічного або (та) фізичного розвитку, з основними категоріями аномальних дітей, зі спеціальними закладами для учнів з відхиленнями розвитку.

Завдання курсу:

Методичні – підготувати студентів з теоретичних питань причин, механізмів та симптоматики порушень психофізичного розвитку у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Пізнавальні – ознайомитись із провідними напрямками корекційної педагогіки, психолого-педагогічними особливостями різних категорій аномальних дітей, методами та прийомами організації корекційно-розвивального навчання та виховання в закладах спеціальної освіти.

Практичні – навчити студентів використовувати теоретичні знання на практиці, диференціювати різні форми порушень психофізичного розвитку.

Виховні - виховувати у студентів працьовитість, відповідальність до виконання завдань курсу, дисциплінованість, самостійність.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: початковий курс входить до складу нормативних дисциплін загальної підготовки.

Передумови для вивчення дисципліни. Успішне оволодіння програмою передбачає попереднє вивчення студентами таких навчальних дисциплін «Педагогіка загальна», «Психологія загальна», «Вступ до спеціальності».

Результати навчання: Формулювання результатів навчання для нормативних дисциплін базується на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою (програмних результатах навчання):

1. Демонструвати знання основ історії дошкільної та педагогічної освіти, ясно та логічно висловлювати одержані базові знання, демонструвати розуміння теорії і вміти реалізувати методи критичного аналізу.

2. Демонструвати спроможність ефективно застосовувати засоби, методи й форми навчання, реалізовувати методики і педагогічні технології навчання та виховання дітей дошкільного віку, знання основних типів занять, їхньої структури та методики проведення.

3. Демонструвати здатність розв'язувати широке коло педагогічних проблем та задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і експериментальних методів, засвоєних з програми психолого-педагогічного циклу.

4. Демонструвати навички педагогічного менеджменту.

5. Демонструвати здатність застосовувати сучасні технології проектування освітньої діяльності.

6. Демонструвати вправність в плануванні освітнього процесу у закладі дошкільної освіти.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні: знати: науково-теоретичні основи курсу; закономірності психічного онтогенезу; закономірності психічного дизонтогенезу; види дизонтогенезу; етіологію порушень розвитку; психолого-педагогічні особливості розвитку дітей різними аномаліями розвитку; особливості навчання та виховання дітей з різними вадами розвитку; **вміти:** визначати вид дизонтогенезу; організувати обстеження дітей з відхиленнями розвитку; надавати консультативну допомогу батькам.

Зміст курсу передбачає проведення лекційних, семінарських занять та організацію самостійної (індивідуальної) роботи студентів. На лекціях логічно і послідовно викладаються найбільш загальні наукові питання програми. Лекції дають основи наукових

знань, визначають напрями роботи на семінарських заняттях і завдання для самостійної роботи студентів. Семінарські заняття уточнюють, конкретизують і систематизують знання, здобуті під час лекцій та самостійної роботи, розвивають педагогічне мислення, вміння вести дискусію, робити повідомлення, доповіді. Самостійна робота студентів (вивчення літератури, виконання практичних завдань тощо) спрямована на поглиблене вивчення програмового матеріалу. Контроль за самостійною роботою здійснюється в усіх формах аудиторних занять, в процесі індивідуальної роботи зі студентами, принаписанні ІНДЗ та іспиту.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Дефектологія як наука.

- 1.1. Предмет, завдання, принципи і методи дефектології
- 1.2. Актуальні питання організації спеціальної освіти для аномальних дітей
- 1.3. Методологічні й теоретичні основи корекційної педагогіки.
- 1.4. Державна політика в галузі соціального захисту дітей з відхиленнями в розвитку
- 1.5. Принципи і методи педагогічної корекції

Змістовий модуль 2. Загальна характеристика дітей з вадами розвитку.

- 2.1. Основні категорії дітей з порушеннями розвитку
- 2.2. Олігофренопедагогіка як галузь спеціальної педагогіки
- 2.3. Діти з порушеннями слуху
- 2.4. Діти з порушеннями зору
- 2.5. Діти з комбінованим порушеннями
- 2.6. Загальна характеристика дітей з дитячим церебральним паралічем
- 2.7. Діти з аутичними формами поведінки

Змістовий модуль 3 Діти з порушеннями мовлення.

- 3.1. Логопедія, її предмет, завдання і методи
- 3.2. Вікові норми розвитку дитини
- 3.3. Фонетико-фонематичне недорозвинення мовлення
- 3.4. Загальне недорозвинення мовлення

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Дефектологія як наука.												
1.1. Предмет, завдання, принципи і методи дефектології	8	1	2	-	-	5	10	1	1	-	-	9
1.2. Актуальні питання організації спеціальної освіти для аномальних дітей	8	1	2	-	-	5	9	-	1	-	-	9

1.3 Методологічні й теоретичні основи корекційної педагогіки.	8	1	2	-	-	5	9	-	-	-	-	9
1.4 Державна політика в галузі соціального захисту дітей з відхиленнями в розвитку	8	1	2	-	-	5	10	1	-	-	-	9
1.5 Принципи і методи педагогічної корекції	7	-	2	-	-	5	9	-	-	-	-	9
Разом за змістовим модулем 1	39	4	10	-	-	25	47	2	2	-	-	45
Змістовий модуль 2. Загальна характеристика дітей з вадами розвитку.												
2.1. Основні категорії дітей з порушеннями розвитку	9	2	2	-	-	5	8	-	-	-	-	8
2.2. Олігофренопедагогіка як галузь спеціальної педагогіки	10	2	2	-	-	6	10	2	1	-	-	7
2.3. Діти з порушеннями слуху	10	2	2	-	-	6	11	2	1	-	-	8
2.4. Діти з порушеннями зору	10	2	2			6	10	2	1	-	-	7
2.5. Діти з аутичними формами поведінки	10	2	2			6	11	2	1	-	-	8
2.6. Загальна характеристика дітей з дитячим церебральним паралічем	9	1	2			6	11	2	1	-	-	8
2.7. Діти з комбінованим	8	1	2			5	11	2	1	-	-	8

порушеннями												
Разом за змістовим модулем 2	66	12	14	-	-	40	72	12	6	-	-	54
Змістовий модуль 3 Діти з порушеннями мовлення.												
3.1. Вікові норми розвитку дитини	9	1	2	-	-	6	7	-	-	-	-	7
3.2. Логопедія, її предмет, завдання і методи	9	1	2	-	-	6	9	2	-	-	-	7
3.3. Фонетико-фонематичне недорозвинення мовлення	8	1	1	-	-	6	9	2	1	-	-	6
3.4. Загальне недорозвинення мовлення	7	1	1			5	9	2	1	-	-	6
Разом за змістовим модулем 3	33	4	6	-	-	23	34	6	2	-	-	16
Усього годин	138	20	30	-	-	88	145	10	10	-	-	125
Модуль 2												
ІНДЗ	18	-	-	-	18	-	5	-	-	-	5	-
Усього годин	150	20	30	-	18	88	150	10	10	-	5	125

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1.	1.1. Предмет, завдання, принципи і методи дефектології	2	1
2.	1.2. Актуальні питання організації спеціальної освіти для аномальних дітей	2	1
3.	1.3 Методологічні й теоретичні основи корекційної педагогіки.	2	-
4.	1.4 Державна політика в галузі соціального захисту дітей з відхиленнями в розвитку	2	-
5.	1.5 Принципи і методи педагогічної корекції	2	-
6.	2.1. Основні категорії дітей з порушеннями розвитку	2	-
7.	2.2. Олігофренопедагогіка як галузь спеціальної педагогіки	2	1
8.	2.3. Діти з порушеннями слуху	2	1
9.	2.4. Діти з порушеннями зору	2	1
10.	2.5 Діти з комбінованим порушеннями	2	1
11.	2.6. Загальна характеристика дітей з дитячим церебральним паралічем	2	1
12.	2.7 Діти з аутичними формами поведінки	2	1
13.	3.1. Логопедія, її предмет, завдання і методи	1	-

14.	3.2. Вікові норми розвитку дитини	1	-
15.	3.3. Фонетико-фонематичне недорозвинення мовлення	1	1
16.	3.4. Загальне недорозвинення мовлення	1	1
Разом		20	10

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	1.1. Предмет, завдання, принципи і методи дефектології	5	9
2.	1.2. Актуальні питання організації спеціальної освіти для аномальних дітей	5	9
3.	1.3. Методологічні й теоретичні основи корекційної педагогіки.	5	9
4.	1.4. Державна політика в галузі соціального захисту дітей з відхиленнями в розвитку	5	9
5.	1.5. Принципи і методи педагогічної корекції	5	9
6.	2.1. Основні категорії дітей з порушеннями розвитку	5	8
7.	2.2. Олігофренопедагогіка як галузь спеціальної педагогіки	6	7
8.	2.3. Діти з порушеннями слуху	6	8
9.	2.4. Діти з порушеннями зору	6	7
10.	2.5. Діти з комбінованим порушеннями	6	8
11.	2.6. Загальна характеристика дітей з дитячим церебральним паралічем	6	8
12.	2.7. Діти з аутичними формами поведінки	6	8
13.	3.1. Логопедія, її предмет, завдання і методи	6	7
14.	3.2. Вікові норми розвитку дитини	6	7
15.	3.3. Фонетико-фонематичне недорозвинення мовлення	5	6
16.	3.4. Загальне недорозвинення мовлення	5	6
Разом		88	125

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНДЗ захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Основи дефектології та логопедії» – це вид науково-практичної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, висвітлює рівень опанування знаннями з корекційної педагогіки та практичними вміннями аналізувати досліджувану проблему, відображає певний рівень навчальної компетентності студента-бакалавра. З даної дисципліни студент виконує індивідуально-дослідне завдання (творчий проект) за результатами вивчення змістових модулів.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена практична робота у межах навчальної програми курсу «Основи дефектології та логопедії», яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, практичних занять і охоплює значний обсяг змісту навчального курсу.

Вид ІНДЗ – мультимедійний творчий проект у вигляді відеоролику на тему:

«Спеціальна освіта дітей з особливими потребами за кордоном» (до 10 хвилин). Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл.

Система оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання, виконаної роботи	Максимальна бальна оцінка за критеріями
1	Обґрунтування актуальності обраної теми	1
2	Логіка викладення матеріалу	2
3	Визначення сучасного стану проблеми, її перспективність	2
4	Обізнаність у науковій та методичній літературі, широта представлених авторських позицій	2
5	Обґрунтування власної позиції	2
6	Оформлення роботи	1
	Разом	10

Характеристика рівнів виконання ІНДЗ:

Високий рівень виконання (10-9 балів): робота містить всі структурні компоненти. Найважлива висока аргументованість висновків. Основна наукова інформація систематизована і представлена в описі. Методичні поради і висновки ґрунтовні, логічні. Найважливе власне бачення проблеми дослідником, глибоке її знання. Науковий і фактичний матеріал оформлений аргументовано і доказово. Показані вміння самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати інформацію, користуватись джерелами інформації. Робота має творчий характер.

Достатній рівень виконання (8 – 7балів): Робота містить всі структурні компоненти. Основна наукова інформація систематизована і представлена в описі. Студент виявив знання в обсязі означеної проблеми. Володіє розумовими операціями аналізу, синтезу, узагальненням, вміє робити висновки. Матеріал роботи представлений логічно, обґрунтовано. Студент здатний самостійно опрацьовувати матеріал і оформлювати його у цілісну роботу, але не вистачає власних суджень, свого бачення щодо розв'язання обраної теми роботи.

Середній рівень виконання (6 - 4 балів): студент виявляє вміння працювати з науковими, методичними джерелами. Має утруднення в узагальненні, систематизації матеріалу. Методичні поради незмістовні. Відсутнє власне бачення розв'язання проблеми. Робота має більш описовий ніж аналітичний характер.

Низький рівень виконання (3-0 балів): Неякісне оформлення роботи. Студент відтворює незначну частину завдання, діє в межах поставлених умов, але виконання їх поверхове. Показує незнання спеціальної термінології. Не вміє здійснювати аналітичний опис наукового матеріалу. Має нечітке уявлення про проблему, що вивчається.

10. Методи навчання

Курс містить три змістові модулі, передбачає проведення лекційних, практичних (семінарських) занять, а також організацію самостійної роботи студентів. Семінарські заняття (традиційні, комбіновані; практичні заняття), індивідуальні заняття (консультації, тестування), самостійна робота студентів з підручниками та іншою навчальною літературою. Методи навчання: словесні (бесіди, дискусії, інструктажі); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (самостійна робота, індивідуальна робота); проблемні (проблемне викладання, частково-пошукове, дослідне); інтерактивні (евристична бесіда, ділова гра, мозковий штурм, сензитивний та комунікативний тренінг, методи з використанням мультимедійних технологій тощо).

11. Критерії оцінювання

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на лекціях семінарських заняттях та самостійну роботу.

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінки
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Доповнення виступу:

2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, навели власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з даної теми та висловили власну думку.

Складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу (за темами): Програмою курсу визначений перелік ключових термінів, що розкривають зміст кожної теми.

2 бали нараховуються студентам, які не лише склали повний перелік визначених

термінів з конкретної теми, а й можуть вільно розтлумачити їх зміст.

1 бал нараховуються студентам, які склали неповний перелік визначених термінів з конкретної теми і не можуть їх розтлумачити без конспекту.

Підготовка творчих завдань(есе, дайджест):

Есе – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену робочою програмою. Головна мета есе – це самостійне викладення студентом на підставі опрацьованого матеріалу теми, проблеми, питання.

Дайджест – це добір уривків з різних джерел на певну тематику. У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки.

2 бали отримують студенти, які можуть виокремити з різних джерел основні положення, структурно об'єднати їх, коротко проаналізувати кожне з них та зробити ґрунтовні узагальнюючі висновки

1 бал отримують студенти, які в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерел, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків..

Ведення опорного конспекту лекції:

Опорний конспект лекції (ОКЛ) – вид навчально-методичного посібника, в якому у стислому і системному вигляді викладений основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Дані поняття та положення є лише опорними сигналами, вони вимагають пояснень і визначень, що мають записати студенти під час лекції. Його ведення сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами теоріями тощо. Кожний студент повинен мати ОКЛ на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час аудиторної роботи з ОКЛ студенти записують основні тези лекції та пояснення викладача у визначеному в конспекті полі. При самостійній роботі рекомендується доповнити записи лекції та завершити виконання завдань, що були зазначені в Робочій програмі та ОКЛ.

2 бали нараховуються студентам, які в повному обсязі самостійно і творчо опрацювали всі питання лекції і вільно володіють її змістом.

1 бал нараховується студентам, які опрацювали лише окремі питання лекції і не достатньо вільно володіють її змістом.

Ведення конспекту першоджерел

2 бали отримують студенти, які опрацювали всю необхідну обов'язкову літературу, засвоїли її основні теоретичні положення, вміють їх пояснити і розтлумачити.

1 бал отримують студенти, котрі опрацювали не всю необхідну літературу, не завжди розуміють її вихідні теоретичні положення, поверхово їх пояснюють.

Модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Критерії поточної модульної оцінки знань студентів

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінки
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в

	основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної в шкали.

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується заліком, становить за поточну успішність 60 балів, на заліку – 40 балів;
- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81			

	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінку **"відмінно"**, за європейською шкалою – А (див. шкалу оцінок), отримує студент за глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому він легко орієнтується, понятійного апарату, за вміння зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення. Оцінка **"відмінно"** ставиться, коли студент самостійно набуває практичних навичок з питань дошкільної освіти, який глибоко засвоїв основні поняття, а також вміє раціонально застосувати отримані знання із врахуванням особливостей. Студент не повинен вагатися при видозміні запитання, повинен робити детальні та узагальнюючі висновки.

Оцінку **"добре"**, за шкалою ECTS – В, отримує студент за повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування в вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповіді мали місце окремі неточності (похибки), нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента повинна будуватись на основі самостійного мислення.

Оцінку **"добре"**, за шкалою ECTS – С, отримує студент за правильну відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.

Оцінки **"задовільно"**, за європейською шкалою D, заслуговує студент, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, що справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент слабо знає структуру курсу, допускає помилки у відповіді, засвоїв і набув практичних навичок у використанні відомих методів обробки із застосуванням типових реалізації. Вагається при відповіді на видозмінене запитання, разом з тим студент володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.

Оцінки **"задовільно"**, за шкалою ECTS – E, заслуговує студент за неповне опанування програмного матеріалу, але отримані знання і набуті практичні навички відповідають мінімальним критеріям оцінювання.

Оцінка **"незадовільно"**, за шкалою ECTS – FX, виставляється, коли студент має розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекичує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка **"незадовільно"** виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткових знань з курсу.

Оцінка **"незадовільно"**, за шкалою ECTS – F, виставляється студенту за повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді і передбачає повторне навчання студента з дисципліни. За повне незнання і нерозуміння навчального

матеріалу або відмову від відповіді за європейською шкалою виставляється оцінка F, яка передбачає повторне навчання студента з дисципліни.

12. Засоби оцінювання

В основі модульного контролю з дисципліни лежить накопичення оцінок (балів) за певний період навчання. Цей період включає різні види діяльності студента: роботу на семінарських заняттях, виконання тестів, модульних контрольних робіт, написання рефератів, підготовку творчих завдань та інше. Сума балів виступає в ролі кількісного показника якості роботи кожного студента. За основу оцінювання досягнень студентів використана 100 - бальна шкала.

Модуль 1 - поточного тестування - передбачає відпрацювання студентами матеріалу семінарських занять за двома змістовими модулями, а також проведення тестування наприкінці кожного змістового модуля. Модуль 2 - індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) - передбачає перевірку і захист роботи за певною темою.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі засоби:

- **усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, доповіді, презентація рефератів тощо.

- **письмового контролю:** модульне письмове тестування, реферат, конспекти занять.

- **комп'ютерного контролю:** презентації доповідей та творчих проєктів.

- **самоконтролю:** самооцінка своїх знань, самоаналіз.

Принципи контролю за успішністю: пред'явлення єдиних вимог; об'єктивність, систематичність, системність, індивідуальний характер контролю; диференційований контроль.

Функції контролю (контрольна, навчально-виховна, організаторська, розвивальна, стимулювальна, управлінська, діагностична, прогностична).

Форми контролю - усне чи письмове опитування, колоквиум, полілог, семінар, тестування, реферат, презентація, конспектування, складання анотацій, аналіз проведених занять тощо.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота																ІНДЗ	Підсумк овий тест	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							Змістовий модуль 3				10	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

14. Інструменти, обладнання програмне забезпечення

Для вивчення матеріалу дисципліни застосовуються аудіовізуальні (мультимедійні, презентаційні) технології, які підвищують наочність, інформативність у подачі інформації, дозволяють оптимізувати процес проведення занять.

15. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Астапов В.М. Введение в дефектологию с основами нейро- и патопсихологии. Уч.пособие. – М.: Академия,1994. – 214с.

2. Боскис Р.И. Учителю о детях с нарушениями слуха. Кн. для учителя. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1988

3. М.И.Буянов Беседы о детской психиатрии: Кн. для учителей и родителей.- М.;; Медицина, 1992. – 302 с.
 4. Винарская Е.Н. Раннее речевое развитие ребенка и проблемы дефектологии. -М.: Просвещение, 1987. – 124 с.
 5. Выготский Л.С. Собрание сочинений. - М.:1983. -Т. 2. – 357с.
 6. Гаврилушкина О.П. Соколова Н.Д. Воспитание и обучение умственно отсталых дошкольников. – М.: Просвещение,1985 – 129с.
 7. Гонеев А., Лифинцева Н., Ялпаева Н. Основы коррекционной педагогики – М.: Академия – 2002. – 211с.
 8. Діти з особливими потребами: поради батькам / За ред. В.І.Бондар, В.В.Засенко, - Київ: КНТ, 2004. – 401с.
 9. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі / За ред. В.І.Бондара, В.В.Засенко.- Київ: КНТ, 2008. – 295с.
 10. Дети с задержкой психического развития/ Под ред Т.А.Власовой, В.И.Лубовского, Н.А.Цыпиной – М.: Просвещение,1984. – 148с.
 11. Дети с временной задержкой развития. / Под ред. Т.А. Власовой ,М.С.Певзнер – М.: Просвещение,1979. – 212с.
 12. Дети с ограниченными возможностями: проблемы и инновационные тенденции в обучении и воспитании. Хрестоматия з курсу „Коррекционная педагогика и специальная психология / Сост. Н.Д.Соколова, Л.В.Калинникова. – М.: Академия, 2001. – 367с.
 13. Диагностическая и коррекционная работа школьного психолога/ Под ред. Дубровиной И.В. и др. – М.: Изд-во АПН СССР, 1987 – 283с.
 14. Земцова М.И. Учителю о детях с нарушениями зрения. - М.: Просвещение, 1983. – 169с.
 15. Коберник Г.Н. Синев В.Н. Введение в специальность „Дефектология”. Уч. пособие. – К.: Освіта, 1994. – 183с.
 16. Коберник Г.Н. Синев В.Н. Основы дефектології. Навч.посібник. – К.: Освіта, 1998. – 160с.
 17. Коломинский Я. Панько Е. Игумнов С. Психическое развитие детей в норме и патологии - СПб: Феникс – 2004. – 321с.
- Додаткова література**
1. Брызгунов И.П. Беседы о здоровье школьников. – М., 1992.
 2. Дефектологический словарь, 2изд. - М. 1970.
 3. Кащенко В.П. Педагогическая коррекция. – М., 1992.
 4. Лапшин В. А., Пузанов Б.П. Основы дефектологии. - М., 1990.
 5. Личко А.Е. Подростковая психиатрия. – Л., 1979.
 6. Лебединский В.В. Нарушения психического развития детей. – М., 1985. – С. 7-27.
 7. Лубовский В. И. Психологические проблемы диагностики аномального развития детей. - М.. 1989,
 8. Максимова Н.Ю., Милютин Е.Л. Курс лекций по детской патопсихологии: Учебное пособие. — Ростов и/Д: Феникс, 2000.
 9. Психология детей с отклонениями и нарушениями психического развития / Сост. В.М.Астапова, Ю.В.Микадзе. – СПб, 2001. – С. 195-236.
 10. Селецкий А.И. Психопатология детского возраста.- К.: Вища школа, 1987.
 11. Блейхер В. М. Клиническая патопсихология. — Ташкент, 1976.
 12. Граф С. За пределами мозга. — М., 1992.
 13. Дети с отклонениями в развитии: Методическое пособие для педагогов, воспитателей массовых и специальных учреждений и родителей / Сост. Н. Д. Шматко. - М., 1997.
 14. Дефектологический словарь. — М., 1970.
 15. Дьяченко М. И., Кандыбович Л. А. Краткий психологический словарь: Личность, образование, самообразование, профессия. — Минск, 1998.

16. Зейгариик Б. В., Братусь Б. С. Очерки по психологии аномального развития личности. — М., 1980.
17. Ковалев В. В. Проблема факторов риска в возникновении нарушений психического здоровья в детском возрасте и ее значение для профилактики // Психогигиена детей и подростков. — М., 1985.
18. Лебединский В. В. Нарушения психического развития детей. — М., 1985.
19. Ляпидевский С.С. Невропатология. — М., 2003.
20. Максимова Н.Ю., Милютин Е.Л. Курс лекций по детской патопсихологии: Учебное пособие. — Ростов и/Д: Феникс, 2000.
21. Малафеев Н.Н. Современное состояние коррекционной педагогики // Дефектология, 1996. — № 1.
22. Основы коррекционной педагогики / Под ред. В. А. Сластенина. — М.: Академия, 1999.
23. Проблемы младенчества: Нейро-психолого-педагогическая оценка развития и ранняя коррекция отклонений. — М., 1999.
24. Специальная педагогика / Под ред. Н. М. Назаровой. — М.: Академия, 2000.